

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
КП «Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги
та медицини катастроф Полтавської обласної ради»
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації**

МАТЕРІАЛИ

**IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
«Екстрена та невідкладна допомога
в Україні: організаційні, правові,
клінічні аспекти»
23 лютого 2024 року**

**ПОЛТАВА
2024**

УДК 614.88+616-083.98+616-039.74+616-036.11./-036.882-08](063)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Краснова О. І., Лавренко Д. О.**

«Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти»: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2024; Полтава).

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти», 23 лютого 2024 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2024. – 180 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів екстреної та невідкладної допомоги в Україні фахівців різних спеціальностей, питанням покращення організації галузі охорони здоров'я та оптимізації роботи лікувальних закладів у період реформування.

УДК 614.88+616-083.98+616-039.74+616-036.11./-036.882-08](063)

©Полтавський державний медичний університет, 2024

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВО -
ЛІКАРСЬКОЇ КОМІСІЇ: ОГЛЯД МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ТА
ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ**

*Ждан В. М.¹, Лисак В. П.², Голованова І. А.¹, Подвін А.М.¹,
Харченко Н. В.¹, Ляхова Н. О.¹*

¹Полтавський державний медичний університет, м. Полтава, Україна

²Департамент охорони здоров'я Полтавської обласної державної
адміністрації, Полтава, Україна

З початком повномасштабного вторгнення на територію України актуальність питання щодо проходження військово-лікарської комісії, окреслення вдосконалення її механізмів, прозорості процесів та підходів до визначення придатності/непридатності до військової служби стало важливим медико-суспільним завданням, яке б відповідало сучасним викликам сьогодення.

Проведення призову громадян на строкову військову службу за станом здоров'я, прийняття громадян на військову службу за контрактом, проведення медичного огляду військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів для визначення ступеня придатності до військової служби встановлено у наказі Міністерства Оборони України №402 від 14.08.2008 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України».

Окреслені у наказі принципи і підходи до визначення придатності суттєво відрізняються від підходів, окреслених в міжнародних нормативних документах.

Так, процес встановлення придатності військовослужбовців в США суттєво відрізняється від українського підходу. В США існує окремий рейтинг «військової» інвалідності та оцінки втрати працездатності для військових (VASRD). Також є окрема комісія РЕВ, в обов'язки якої входить

не лише визначення обмежень за медичними показниками, але і оцінка загального фізичного та психоемоційного стану військового за групою показників та результатів медичної комісії МЕВ. Медичний підхід до оцінки для діючих військових визначається з використанням різних систем та методів. Загальна медична оцінка стану в процесі МЕВ використовує систему PULHES (P-фізична витривалість, U-верхня частина тіла, L-нижня частина тіла, H-слух, E-зір, S-психіатричний стан), яка дозволяє комплексно оцінити стан військового, з урахуванням як фізичних обмежень та медичних показників, так і психічного стану військового, з одночасним урахуванням всіх діагнозів та хвороб в єдину оцінку.

Важливою перевагою визначення придатності до військової служби в Великобританії є гармонізація процедур комісії з медичного огляду та забезпечення єдиного процесу звітності. Звіти комісій з медичного огляду використовуються різними організаціями, що не входять до Міністерства оборони. У Збройних Силах Великобританії використовується система медичної класифікації PULHNEEMS (P-фізичний і психічний розвиток людини, U-верхня частина тіла, L-нижня частина тіла, HH-слух, EE-зір, M-розумові здібності, S-емоційна стабільність, здатність особистості протистояти психологічному стресу військового життя). Після оцінки кожного з показників вся інформація відображається в спеціальній таблиці, що дозволяє комплексно оцінити загальний стан кандидата.

Підхід системи оцінювання придатності військовослужбовців в Польщі в цілому схожий на український. Військово-лікарська комісія приймає рішення на підставі направлення, виданого уповноваженим органом управління. Головною відмінністю підходів до оцінки стану здоров'я є уніфікація підходу до визначення придатності з використанням точних діагнозів по Міжнародному класифікатору хвороб МКХ-10, даючи можливість уніфікувати код діагнозу, як для цивільних лікарень, так і для військово-лікарської комісії, одночасно зменшуючи ризики отримання неправильного висновку.

Розглянувши підходи до визначення придатності в США, Великобританії, та Польщі, можна виділити, що всі країни при визначенні медичної придатності до військової служби зазвичай використовуються міжнародні класифікатори хвороб та функціональних обмежень, такі як МКХ-10 або МКХ-11), які використовуються в більшості країн світу. Крім медичного підходу, важливими аспектами є перевірка психологічного стану та когнітивних здібностей, який включає оцінку психологічної стійкості, особливостей особистості, мотивації до служби, а також професійних здібностей та навичок. При цьому здійснюється оцінка здатності військовослужбовця до ефективного виконання військових завдань, а також до взаємодії з іншими військовослужбовцями та вищим командуванням.

Станом на сьогодні в Україні ухвалено зміни до законів "Основи законодавства України про охорону здоров'я" та "Статуту внутрішньої Служби Збройних Сил України", які унормували можливість створення ВЛК при цивільних (державних і комунальних) закладах охорони здоров'я. Окрім того для впорядкування фінансування впроваджено новий пакет медичних послуг у рамках Програми медичних гарантій для проведення безоплатних медичних оглядів військовозобов'язаних.

Таким чином, запровадивши окремі процеси для визначення придатності, такі як можливість адаптації та запровадження класифікаторів PULHES (США) або його розширеної версії PULHHEEMS (Великобританія); впровадження окремих процесів, які враховують медичний стан здоров'я, визначення реальної фізичної оцінки з врахуванням стану ментального здоров'я, характеристики всіх супутніх хвороб та їхній вплив на стан здоров'я з часом (як наприклад реалізовано МЕВ та ІРЕВ у США); запровадження окремо визначеної процедури оскарження рішень військово-лікарської комісії в досудовому порядку. Це надасть можливість реалізувати сучасні виклики, які постали перед нашою країною й потребують постійного вдосконалення правових механізмів та формування прозорості процесів як надійного майбутнього нашої держави.

Список літератури:

1. Наказ від 14.08.2008 № 402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#Text>
2. Система визначення придатності до служби. Огляд міжнародного досвіду та викликів в Україні / Л. Галан, Є. Лисенко, Л. Носков — Київ, 2023
3. Army Regulation 600-9. The Army Body Composition Program. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2019 https://doi.org/https://armypubs.army.mil/epubs/DRpubs/DR_a/pdf/web/ARN7779_AR600-9_FINAL.pdf.
4. PULHEEMX Administrative Pamphlet 10 (PAP 10). 2010. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/
5. KATEGORIE ZDOLNOŚCI DO CZYNNEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ. https://www.stawiguda.pl/userfiles/OC/sprawy%20Mwojskowe/kategorie_z_dolnosci_do_czynnej_sluzby_wojskowej.pdf
6. "МОЗ: Затверджено національні класифікатори хвороб та інтервенцій" Міністерство охорони здоров'я України, 28 грудня 2019 року, www.kmu.gov.ua/news/moz-zatverdzheno-nacionalni-klasifikatori-hvorob-ta-intervencij.
7. Аналіз системи соціального захисту ветеранів та військовослужбовців. ГО «Юридична сотня», 2022. <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Bila-kniga.pdf>

ЗМІСТ

Вітальне слово доктора медичних наук, професора, заслуженого лікаря України, Ректора полтавського державного медичного університету Вячеслава Ждана	3
Вітальне слово завідувача кафедри громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою, доктор медичних наук, професора Ірини Голованової	4
Вітальне слово директора видавництва ALUNA (Польща), видавничого директору наукового журналу «Emergency Medical Service», док. н. гум. Анни Лучинської	5
Катеренчук І.П. Діагностика життєнебезпечних клініко-електрокардіографічних синдромів як причини раптової смерті (лекція).....	6
СТАТТІ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	
Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А., Подвін А.М., Харченко Н. В., Ляхова Н. О. Порівняльний аналіз проходження військово -лікарської комісії: огляд міжнародного досвіду та викликів в Україні.....	17
Гринь К.В. Панічна атака, як невідкладний стан в контексті тривожних та стресових розладів в умовах воєнного стану в Україні.....	21
Кулик Е.А., Юрченко В.С. Судинні захворювання головного мозку та надання невідкладної допомоги.....	27
Левков А.А., Горошко В.І., Шарпов І.Г., Самбурська С.І., Гордієнко О.В., Мизгіна Т.І. Реабілітація після травми щелепи.....	35
Левков А.А., Клеценко Л.В., Вишар Є.В., Курило А.І., Колісник К.В. Надання екстреної медичної допомоги військовослужбовцям з осколковими пораненнями.....	39
Левков А.А., Марченко С.М., Боголюб М.А., Кулик Е.А., Юрченко В.С., Боголюб В.В. Домедична допомога при проникаючих пораненнях грудної клітки.....	45
Левков А.А., Рибалко Л.М., Москаленко П.О., Москаленко І.В., Гулько Т.Ю. Види ушкоджень у бойових і небойових умовах.....	52
Могильник А.І., Тарасенко К.В., Давиденко А.В., Могильник А.М., Шандиба О.В., Архіповець О.О. Медичне сортування – запорука ефективної екстреної медичної допомоги.....	58
Сергата Є. В. Особливості нормативно-правових актів, що гарантують медичне забезпечення співробітників МВС в мирний та воєнний час.....	66
Харченко Н. В., Плужнікова Т. В., Подвін А. М. Зарубіжний досвід психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях.....	77
ТЕЗИ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	
Бойко В. В., Цвик М. А. Досвід роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди КП «Полтавський обласний санаторій для дітей з порушенням опорно-рухового апарату пор» в умовах сьогодення.....	83
Брехунцов В.О. Професійне вигорання медичних працівників під час війни.....	85
Бублик О.О. Аналіз показників надання хірургічної стоматологічної допомоги дитячому населенню на рівні м. Полтави.....	87
Бурмінова Н. В. Безпека та конфіденційність пацієнтів у контексті телемедицини в екстреній допомозі.....	89
Гаджула Н.Г., Федик Т.В., Квірікашвілі А.М. Ускладнення ендодонтичного лікування зубів на етапі obturaції кореневих каналів: ризики, клінічні прояви, невідкладна допомога.....	91
Городова-Андрєєва Т.В., Ляховський В.І., Кравців М.І., Краснов О.Г. Ефективність застосування вакуумної терапії з інстиляціями l-аргініну при лікуванні гнійних ран м'яких тканин.....	94
Данильченко Світлана, Бабкіна Олена Короткий огляд основних адаптивних приладів у фізичній реабілітації.....	98
Денисюк Т.М., Краснова О.І. Особливості діяльності КП «Полтавський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Полтавської обласної ради».....	102
Дмитрієва А. А. Своєчасне та адекватне виявлення хворих на мікроспорію для запобігання утворення епідеміологічних спалахів у колективі.....	105
Дудченко М.О., Краснов О.Г., Кравців М.І., Заєць С.М., Прихідько Р.А., Немченко І.І., Сагарадзе С.А. Актуальні питання діагностики та лікування кісткових уражень у хворих з синдромом діабетичної стопи.....	106
Жара Г. І. Європейський досвід надання екстреної та невідкладної допомоги біженцям під час війни.....	110